

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 września 2019 r. Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie z powództwa H. O. przeciwko Giełda Praw Majątkowych (...) Spółce Akcyjnej o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

- w punkcie 1. pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty z dnia 6 marca 2001 roku, wydany przez Sąd Rejonowy w Pabianicach VI Wydział C.-Karny w sprawie VI Nc 129/01, opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 25 sierpnia 2010 roku, któremu postanowieniem z dnia 4 lipca 2018 roku Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie I Co 698/18 nadał klauzulę wykonalności na rzecz Giełdy Praw Majątkowych (...) Spółki Akcyjnej w W. jako następcy prawnego dotychczasowego wierzyciela, któremu to orzeczeniu nadana została klauzula wykonalności w dniu 14 grudnia 2018 roku;

- w punkcie 2. przyznał Kancelarii Radcy Prawnego K. G. wynagrodzenie za pomoc prawną udzieloną z urzędu powódce H. O. w kwocie 73,80 (siedemdziesiąt trzy i 80/100) złotych i nakazać wypłacić wynagrodzenie, o jakim mowa wyżej ze środków budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Pabianicach.

Sąd Rejonowy wskazał, że w dniu 14 kwietnia 2019 r. H. O. wystąpiła przeciwko Giełdzie Praw Majątkowych (...) S.A. z siedzibą w W. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wydanego w dniu 04 lipca 2018 r. prawomocnego postanowienia w sprawie sygn. I Co 698/18 o nadaniu klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela tytułowi - nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Rejonowy Pabianicach w dniu 06 marca 2001 r., w sprawie sygn. VI Nc 129/01, w której powodem były (...) Państwowe S.A. Podniosła zarzut pozbawienia jej możliwości obrony w postępowaniu I Co 698/18. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu według nom przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu według nom przepisanych. Powołał się na niewykazania przesłanek dopuszczalności powództwa wynikających z treści art. 840 § 1 pkt 1. k.p.c. Wniósł o zasądzenie od powódki kosztów procesu według nom przepisanych.

Na rozprawie w dniu 26 sierpnia 2019 r. powódka podniosła zarzut przedawnienia roszczenia oraz z ostrożności procesowej - przedawnienia roszczenia odsetkowego od dnia 04 lipca 2015 r.,

Sąd Rejonowy oparł powyższy wyrok na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 06 marca 2001 r. Sąd Rejonowy w Pabianicach w sprawie sygn. VI Nc 129/01, z powództwa (...) Państwowych S.A. Dyrekcji Przewozów Pasażerskich w G. przeciwko H. O. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Nakaz został opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 25 sierpnia 2010 r.

W dniu 14 czerwca 2018 r. Giełda Praw Majątkowych (...) S.A. z siedzibą w W. wystąpiła o zaopatrzenie tego tytułu klauzulą wykonalności na swoją rzecz jako następcy prawnego pierwotnego wierzyciela

Nakaz ten został zaopatrzony w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w Pabianicach postanowieniem z dnia 04 lipca 2018 r. wydanym w sprawie sygn. I Co 698/18 - na rzecz wnioskodawcy.

Na podstawie ww. tytułu t.j. nakazu zapłaty z dnia 06 marca 2001 r. zaopatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 04 lipca 2018 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi J. M. prowadzi postępowanie egzekucyjne pod sygn. Km 4618/18 - na podstawie złożonego w dniu 20 sierpnia 2018 r. wniosku wierzyciela Giełdy Praw Majątkowych (...) S.A. z siedzibą w W.. Wnioskodawca wskazał jako adres dłużniczki: P., ul. (...).

W toku tego postępowania w dniu 25 września 2018 r. dłużniczka została wezwana do udzielenia wyjaśnień. Do wezwania załączono odpis tytułu wykonawczego. Wezwanie to doręczono pod adres wskazany przez wnioskodawcę postępowania egzekucyjnego, zostało odebrane przez osobę o danych osobowych: J. L. w dniu 25 września 2018 r.

W dniu 25 września 2018 r. komornik skierował do dłużniczki zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego - pod ten sam adres.

W toku postępowania egzekucyjnego komornik uzyskał informację z ZUS oraz Centrum Personalizacji Dokumentów MSWiA, że prawidłowy adres zamieszkania dłużniczki to: P., ul (...).

Wobec stwierdzenia zbiegu egzekucji postanowieniem z dnia 14 grudnia 2018 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi J. M. uznała się niewłaściwym do dalszego prowadzenia sprawy i przekazała ją do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach M. J.. Po przekazaniu sprawa egzekucyjna była prowadzona pod sygnaturą Km 350/18. Komornik wysłał dłużniczkę zawiadomienie o kontynuacji egzekucji - pod adres: P., ul (...), jednocześnie dokonał szeregu czynności, jak zajęcie wierzytelności i praw przysługujących dłużniczkę od Naczelnika Urzędu Skarbowego w P., zajęcie wynagrodzenia z a pracę i wierzytelności zasiłku chorobowego, o czym zawiadomił dłużniczkę.

W dniu 27 marca 2019 r. dłużniczka wystąpiła do komornika o doręczenie kopii tytułu wykonawczego, podała, że nie zostały jej one doręczone. W dniu 05 kwietnia 2019 r. dłużniczkę doręczono kopię tytułu wykonawczego pod adres P., ul (...). Dłużniczka odebrała dokument osobiście, co potwierdza jej odrębny podpis na zwrotnym poświadczeniu odbioru.

H. O. nie pamięta okoliczności jazdy bez biletu w okresie przed 2001 r. Nie toczyło się przeciwko niej postępowanie egzekucyjne - za wyjątkiem postępowania Km 4618/18. H. O. od dnia 23 stycznia 2003 r. nie zamieszkuje pod adresem: P. przy ul. (...).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo przeciwegzekucyjne - o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, stanowi środek ochrony merytorycznej przeciwko niezgodnej z prawem egzekucji, pozwalającym na pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, jeżeli prowadzenie egzekucji na podstawie tego tytułu narusza prawa podmiotowe dłużnika wynikające z prawa materialnego. Zmierza ono do odmiennego, niż to wynika z tytułu wykonawczego, ukształtowania prawa. Jest to zatem powództwo niezależne od podstawy roszczenia i rozstrzygnięcia objętego tytułem wykonawczym, zmierza, bowiem do pozbawienia wykonalności tego tytułu nie dlatego, że tytuł egzekucyjny nie odpowiadał prawu w dacie jego powstania (wydania orzeczenia), lecz dlatego, że bądź nie było podstaw do nadania klauzuli wykonalności, bądź też nastąpiły - po powstaniu tytułu - zdarzenia, które wyłączają dopuszczalność egzekucji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt I ACz 107/13, opubl. LEX nr 1264406).

Powództwo to nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 840 k.p.c. (zob. wyrok SN z dnia 12 grudnia 1972 r., sygn. II PR 372/72, opubl. OSP 1973, Nr 11, poz. 222). Celem powództwa przeciwegzekucyjnego jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, natomiast nie ma ono na celu odniesienia się do trafności samego postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności.

Powódka, jako podstawę faktyczną powództwa wskazała początkowo pozbawienie jej możliwości obrony w postępowaniu zakończonym wydaniem postanowienia. W toku postępowania, nie wykazano, by tytuł wykonawczy był jej skutecznie doręczony przed datą 05 kwietnia 2019 r., gdy uzyskała jego kopie od komornika.

Ponadto powódka podniosła zarzut przedawnienia roszczenia z ww. tytułu wykonawczego.

Podstawa powództwa opozycyjnego uregulowana w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. jest najszersza i należy do najczęściej wykorzystywanych. Zachodzi ona, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a gdy tytułem tym jest orzeczenie sądowe - po zamknięciu rozprawy, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Chodzi zatem o zdarzenia materialnoprawne, z którymi łączy się powstanie, zmiana albo

wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego. Doktryna i judykatura zgodnie zaliczają do takich zdarzeń czynności prawne, jak i zdarzenia niezależne od woli stron, np. przedawnienie roszczenia. Przedawnienie roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu uzasadnia wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego na podstawie k.p.c.(por. post. SN z 18.3.1971 roku, I CZ 110/70, L.).

Zgodnie z art. 117 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

Przedawnienie jest jedną z kilku instytucji prawa cywilnego, których działanie polega na zmianie treści stosunków prawnych ze względu na upływ czasu. Skutek przedawnienia następuje po upływie określonego terminu i polega na tym, że wprawdzie roszczenie istnieje nadal, ale ten, przeciwko komu ono jest skierowane, może uchylić się od jego zaspokojenia. Osoba, przeciwko której przysługuje roszczenie może zatem bez ujemnych konsekwencji prawnych odmówić podjęcia zachowania, do którego jest zobowiązana. Skutkiem przedawnienia jest niemożność zasądzenia przedawnionego roszczenia lub jego wyegzekwowania - gdy przedawniło się roszczenie stwierdzone już tytułem egzekucyjnym.

Zgodnie z przepisem art. 125 § 1 k.c. w wersji obowiązującej w dacie wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 6 marca 2001 r. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Termin przedawnienia rozpoczyna swój bieg z dniem wymagalności, czyli w tym przypadku - z pierwszym dniem prawomocności nakazu z 06 marca 2001 r. Od tej daty biegnie dziesięcioletni termin przedawnienia należności głównej i trzyletni termin przedawnienia świadczeń okresowych, czyli odsetek. W niniejszej sprawie Sąd nie dysponował aktami VI Nc 129/01, gdyż w dacie orzekania były one zlikwidowane. W gestii Sądu pozostawało zatem ustalenie od kiedy nakaz zapłaty w sprawie sygn. VI Nc 129/01 jest prawomocny.

Sąd Rejonowy wskazał, że względniąc fakt, że H. O. zamieszkiwała pod adresem P. przy ul. (...) do dnia 23 stycznia 2003 r. Sąd przyjął, że nakaz został jej skutecznie doręczony, prawdopodobnie przez awizo, najpóźniej w dniu 07 kwietnia 2001 r., co oznacza, że uprawomocnił się w dniu 21 kwietnia 2001 r.. Nakazowi temu nadano klauzulę wykonalności na rzecz pierwotnego wierzyciela w dniu 25 sierpnia 2010 r., a następnie na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela - w dniu 04 lipca 2018 r.

Sąd pierwszej instancji podzielił dominujący pogląd orzecznictwa, że wniosek o nadanie tytułowi egzekucyjnego klauzuli wykonalności nie przerywa biegu przedawnienia - nie jest to czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia (zob. wyrok SN z dnia 24 września 1971 r., sygn. II CR 358/71, wyrok SN z dnia 22 lutego 1973 r., sygn. III PR 111/72, OSN 1974, Nr 1 poz. 12, uchwała SN z dnia 20 lutego 1974 r., sygn. III CZP 2/74, OSN 1975 Nr 2 poz. 18, wyrok SN z dnia 15 listopada 2002 r., sygn. III CKN 986/00, OSP 2003, Nr 12 poz. 158, wyrok SN z dnia 10 października 2003 r., sygn. II CK 113/02). Zaspokojenie może nastąpić dopiero wskutek złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji, natomiast uzyskanie tytułu wykonawczego wprawdzie uprawnia wierzyciela do wszczęcia egzekucji, ale to od woli wierzyciela zależy, czy będzie dochodził swego roszczenia w drodze przymusu (tak orzeczenia SN z dnia 24 września 1971 r., sygn. II CR 358/71, z dnia 22 lutego 1973 r., sygn. III PRN 111/72 OSNCP 1974/1/12, uchwała z dnia 20 lutego (...), sygn. III CZP 2/74, OSNCP 1975/2/18 i z dnia 04 sierpnia 1977 r., sygn. IV PR 160/77).

Oznacza to, iż roszczenie w zakresie należności głównej, wynikającej z tego nakazu przedawniło się w dniu 21 kwietnia 2011 r.

Świadczenia okresowe charakteryzują się powtarzalnym charakterem (spełniane są w określonych odstępach czasowych) oraz zależnością wysokości (rozmiaru) świadczenia od upływu czasu (por. uchw. SN z 26 stycznia 2005 roku, III CZP 42/04, OSNC 2005, Nr 9, poz. 149). Świadczeniami okresowymi są m.in. czynsz z umowy najmu lub dzierżawy, wynagrodzenie z tytułu umowy pracy oraz alimenty i renta oraz odsetki (odsetki powstają za każdy dzień; por. wyr. SN z 4 listopada 2011 roku, I CSK 799/10, L.). Niezależnie o tego czy obowiązek zapłaty odsetek wynika z

ustawy (odsetki ustawowe), czy z czynności prawnej (odsetki umowne), mają one charakter świadczenia okresowego. Okresowy charakter odsetek za opóźnienie przejawia się w tym, że z każdym dniem opóźnienia powstaje wobec dłużnika odrębne roszczenie o odsetki, które jest także od tego dnia wymagalne i od tego dnia zaczyna się przedawniać (m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1991 roku, III CZP 21/91, OSNC 1991, nr 10-12, poz. 121, z dnia 9 listopada 1994 roku, III CZP 141/94 M. Prawn. 1995, nr 3, s.83, uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 stycznia 2005 roku, OSNC 2005, nr 9, poz. 149).

Do odsetek wymaganych przed datą uprawomocnienia się nakazu należy stosować dziesięcioletni termin przedawnienia (zob. wyrok SN z dnia 20 maja 2015 r., sygn. I CNP 28/14, wyrok SN z dnia 12 maja 2016 r., sygn. IV CSK 258/15).

Nie ulega wątpliwości, że wynikające z prawomocnego nakazu zapłaty odsetki ustawowe za opóźnienie mają charakter świadczenia okresowego, w związku z czym – w myśl art. 125 k.c. – przedawniają się z upływem trzech lat. Trzyletni okres przedawnienia rozpoczyna bieg od chwili, gdy orzeczenie sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju, albo orzeczenie sądu polubownego, stanie się prawomocne (por. wyr. SN w z 12 lutego 2015 roku, IV CSK 272/14, Legalis; S. Rudnicki, ROKU Trzaskowski, w: Gudowski, Komentarz, 2014, art. 125, Nb 1, s. 854).

Według Sądu Rejonowego oznacza to, że roszczenie zarówno o należność główną jak i odsetki było już przedawnione w dacie wystąpienia przez pozwanego z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnicze t.j. w dniu 20 sierpnia 2018 r.

Z tych względów powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego podlega uwzględnieniu w całości.

Przyznanie wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną w urzędzie nastąpiło przy uwzględnieniu poświęconego czasu i nakładu pracy pełnomocnika z urzędu, na podstawie § 8 ust. 8 pkt 1 oraz z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t. j. Dz. U z 2016 r., poz. 1715).

Apelację od wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w całości, zarzucając:

obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 k.c. - przez jego błędną wykładnię i w konsekwencji uznanie, że nadanie klauzuli wykonalności zarówno na rzecz poprzednika prawnego pozwanego, jak i pozwanego nie ma przymiotu „działania bezpośredniego” w celu zaspokojenia roszczenia i wobec tego nie przerywa biegu terminu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za I instancję oraz zasądzenie kosztów postępowania za drugą instancję według norm przepisanych, ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego do ponownego rozpoznania oraz, stosownie do art. 108 § 2 k.p.c., pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Na wstępie należy zaznaczyć, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy są prawidłowe, a Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne. Zważywszy na zarzuty apelacji, stan faktyczny należy uznać za bezsporny.

Sąd Okręgowy uznał za trafny zarzut apelacji naruszenia przepisów prawa materialnego tj. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 k.c.. Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej wykładni wskazanych przepisów, uznając, że nadanie klauzuli wykonalności zarówno na rzecz poprzednika prawnego pozwanego, jak i pozwanego nie ma przymiotu „działania bezpośredniego” w celu zaspokojenia roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i wobec tego nie przerywa biegu terminu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyraził pogląd, że wniosek o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności nie przerywa biegu przedawnienia, gdyż nie jest to czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia. Sąd odwołał się przy tym do prezentującego takie zapatrywanie orzecznictwa Sądu Najwyższego. W istocie, takie stanowisko wynikało z wcześniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego. Dodać trzeba jednak w tym miejscu, że jeśli chodzi o skutek złożenia wniosku o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności dla biegu przedawnienia, to stanowisko Sądu Najwyższego nie było jednolite, a nadto zauważyć należy, że aktualnie orzeczenia wskazują na utrwalenie odmiennego poglądu od podzielonego w rozpoznawanej sprawie przez Sąd Rejonowy.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 2004 r., sygn. akt: II CK 478/03, w którym odwołuje się także do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., sygn. akt III CZP101/03 (Biul. SN 2004/17) przyjął odmienną od dotychczasowej wykładnię art. 123 § 1 pkt 1 k.c., uznając, że wniosek o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przerywa bieg terminu przedawnienia. Argumentował przy tym, że przedawnienie roszczeń majątkowych – jak się powszechnie przyjmuje – ma chronić dłużnika przed stanem niepewności wynikającej z bezczynności wierzyciela, dlatego uprawnienie do uchylenia się od spełnienia świadczenia traci aksjologiczną podstawę, jeżeli wierzyciel podejmuje działania konieczne do jego przymusowej realizacji (art. 776 k.p.c.) i – co należy dodać – nie może w okresie postępowania o nadanie klauzuli wykorzystać innych środków zmierzających do ich zaspokojenia. W takim wypadku zaliczenie omawianej czynności do kategorii „przygotowawczej” i odmówienie jej przymiotu „działania bezpośredniego” byłoby sprzeczne z istotą sądowego dochodzenia roszczeń i zaspokajania ich w drodze egzekucji, charakteryzującego się określoną w ustawach sekwencją czynności stron oraz organów wymiaru sprawiedliwości i egzekucyjnych.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt V CSK 204/18 (Legalis 1973202) Sąd Najwyższy wskazał, że z uwagi na istniejące rozbieżności w orzecznictwie, dotyczące skutków wniesienia do sądu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w kontekście biegu terminu przedawnienia, w uchwale z dnia 16 stycznia 2004 r. (III CZP 101/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 58) Sąd Najwyższy stwierdził, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia, gdyż jest to czynność, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c.. Zaakcentował jednocześnie, że ten pogląd dotyczy każdego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bez względu na to, czy chodzi o sądowy, czy pozasądowy tytuł egzekucyjny. W uzasadnieniu odniósł się do przyjętej w orzecznictwie liberalnej wykładni pojęcia „czynność przedsięwzięta w celu dochodzenia roszczenia”, którą jest nawet wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed wytoczeniem powództwa. Uznał, że wprowadzenie do art. 123 § 1 pkt 1 k.c. wymagania „bezpośredniości” było reakcją na krytykę zaliczania do kręgu czynności przerywających bieg przedawnienia aktów niekoniecznych – z punktu widzenia właściwych przepisów proceduralnych – do dochodzenia roszczenia, a nie zamierzeniem ustawodawcy wyeliminowania z hipotezy tego przepisu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Stanowi on bowiem – poza przypadkami nadawania takiej klauzuli z urzędu – *conditio sine qua non* zaspokojenia roszczenia. Do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem uprawniony nie może podjąć innej czynności mogącej też przerwać bieg przedawnienia. Stąd złożenie tego wniosku nie tylko powoduje przerwanie biegu przedawnienia, ale też jego zawieszenie aż do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem (art. 124 § 2 k.c.). Uregulowanie to odpowiada fundamentalnemu założeniu instytucji przedawnienia, wyrażanemu w orzecznictwie, według którego termin przedawnienia nie może biec, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia.

Takie też stanowisko zostało wyrażone w kolejnych orzeczeniach, w których słusznie wskazano, że literalna wykładnia art. 123 § 1 pkt 1 k.c., od której Sąd Najwyższy w powołanej uchwale odstąpił, prowadziłaby do przypisania ustawodawcy nieracjonalnego działania. Niepodobna bowiem przyjąć, by jego wolą było dopuszczenie do przedawnienia roszczenia w czasie postępowania klauzulowego, na czas trwania którego wierzyciel nie ma wpływu. Postępowanie to może ulegać wydłużeniu, zwłaszcza w razie wniesienia środka odwoławczego. Wykładnia literalna stanowiłaby też wyłom od zasady, według której przedawnienie nie może biec, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia (zob. np. wyroki SN: 17 grudnia 2004 r., II CK 276/04, niepubl., z dnia 22 stycznia 2008

r., V CSK 386/07, niepubl., z dnia 23 listopada 2011 r., IV CSK 156/11, niepubl., z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, niepubl.).

Sąd Najwyższy w przywołanym wyroku z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt V CSK 204/18 również przychylił się do tego poglądu, odwołując się do motywów wyrażonych w powołanej uchwale z dnia 16 stycznia 2004 r.. Wskazał nadto, że bez znaczenia pozostaje przy tym, czy wniosek o nadanie klauzuli wykonalności określonemu tytułowi egzekucyjnemu został uwzględniony (w całości lub w części), czy oddalony w całości. O charakterze czynności jako przedsięwziętej bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia nie decyduje merytoryczne rozstrzygnięcie sądu. Jeżeli określona czynność procesowa nie wywołuje skutków prawnych, ustawodawca na to wskazuje, np. w odniesieniu do zwróconego pozwu (art. 130 § 2 zd. 2 k.p.c.). Poza tym, przyjmując koncepcję wyrażoną w skardze kasacyjnej, należałoby przyjąć, że sąd mógłby ocenić, czy określona czynność wywołała skutek, o którym mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., dopiero wówczas, gdy zostałaby poddana merytorycznej kontroli ze strony sądu, która może trwać pewien okres czasu (jak to miało miejsce w tym stanie faktycznym), a do tego czasu strony pozostawałyby w niepewności co do swojej sytuacji prawnej. Taka wykładnia omawianego przepisu nie ma uzasadnienia.

Reasumując, Sąd Najwyższy wskazał, że skuteczne wniesienie do sądu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przeciwko następcom prawnym dłużnika przerywa bieg terminu przedawnienia roszczenia banku przeciwko tym osobom, nawet jeżeli wniosek ten został prawomocnie oddalony.

Sąd Okręgowy orzekający w rozpoznawanej sprawie w całości podziela pogląd wynikający z przywołanych powyżej orzeczeń Sądu Najwyższego.

Przenosząc przytoczoną argumentację na grunt przedmiotowej sprawy należało stwierdzić, że wnioski o nadanie klauzuli wykonalności zarówno na rzecz poprzednika prawnego pozwanego (opatrzenie nakazu zapłaty z dnia 6 marca 2001 r. sygn. akt VI Nc 129/01 klauzulą wykonalności w dniu 25 sierpnia 2010 r.), jak i pozwanego (wniosek z dnia 14 czerwca 2018 r., opatrzenie nakazu zapłaty klauzulą wykonalności w dniu 4 lipca 2018 r.) stanowiły „działania bezpośrednie” w celu zaspokojenia roszczenia i wobec tego przerywały bieg terminu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym.

W tej sytuacji, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, roszczenie powoda w zakresie należności głównej, wynikającej z tego nakazu nie przedawniło się, gdyż bieg terminu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym został przerwany przez wnioski o nadanie klauzuli wykonalności zarówno na rzecz poprzednika prawnego pozwanego, jak i pozwanego.

Natomiast trafnym pozostaje stanowisko Sądu Rejonowego, że wynikające z prawomocnego nakazu zapłaty odsetki ustawowe za opóźnienie mają charakter świadczenia okresowego, w związku z czym – w myśl art. 125 k.c. – przedawniają się z upływem trzech lat. Trzyletni okres przedawnienia rozpoczyna bieg od chwili, gdy orzeczenie sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju, albo orzeczenie sądu polubownego, stanie się prawomocne. W rozpoznawanej sprawie przedawnieniu uległy odsetki za opóźnienie od daty 21 marca 2001 r. do 3 lipca 2015 r. i tylko w takim zakresie powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności podlegało uwzględnieniu. W ocenie Sądu Okręgowego wobec likwidacji akt sprawy sygn. akt I Nc 129/01 i braku możliwości ustalenia w oparciu o akta, kiedy nakaz zapłaty z dnia 6 marca 2001 r. uprawomocnił się, za taką datę należało przyjąć 21 marca 2001 r., jako wynikającą z uwzględnienia upływu dwóch tygodni do złożenia sprzeciwu od daty wydania nakazu zapłaty. Dzień następny, czyli 21 marca 2021 r. stanowił więc początek biegu terminu przedawnienia roszczenia o odsetki. Data 3 lipca 2015 r., to dzień poprzedzający nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu na rzecz powoda jako następcy prawnego.

Sąd Okręgowy w konsekwencji przyjętego i przedstawionego w poprzedzającej części uzasadnienia poglądu, dzieląc zarzut apelacji odnośnie braku przedawnienia roszczenia w zakresie należności głównej wynikającej tytułu egzekucyjnego i części odsetek za opóźnienie, na podstawie art. 386 § 1 pkt 1 k.c., zmienił zaskarżony wyrok, orzekając jak w punkcie I.1.wyroku. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu (punkt I. 2. wyroku). O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zważywszy na fakt, że rozstrzygnięcie o roszczeniu powódki stanowiło

konsekwencję przyjętego poglądu prawnego w zakresie wykładni przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c., a nadto mając na uwadze sytuację majątkową powódki.

O wynagrodzeniu za pomoc prawną udzieloną w urzędzie powódce orzeczono na podstawie § 8 pkt 1 oraz z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t. j. Dz. U z 2016 r., poz. 1715).

Sąd Okręgowy nie obciążył powódki kosztami postępowania apelacyjnego, stosując zasadę wynikającą z art. 102 k.p.c., biorąc pod uwagę tożsame przyczyny, jak przy orzeczeniu o kosztach procesu.

O wynagrodzeniu za pomoc prawną udzieloną w urzędzie powódce w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie §16 ust.1 pkt 1) w zw. z § 8 pkt 1 oraz z § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 03 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t. j. Dz. U z 2016 r., poz. 1715).